

DOI: 10.26104/NNTIK.2022.74.48.046

Зулпукарова Д.И., Кулчинова Г.А., Абдукаимова А.Ж.

ОКУТУУ ПРОЦЕССИНДЕ ИНТЕРАКТИВДҮҮ САЙТТАРДЫ
ПАЙДАЛАНУУ ЫКМАЛАРЫ

Зулпукарова Д.И., Кулчинова Г.А., Абдукаимова А.Ж.

МЕТОДЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНТЕРАКТИВНЫХ
САЙТОВ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ

D. Zulpukarova, G. Kulchinova, A. Abdukaimova

METHODS OF USING INTERACTIVE SITES
IN THE PROCESS OF TRAINING

УДК: 378.147.34.06 (004)

Макалада окутуу процессинде интерактивдүү сайттарды колдонуунун ыкмалары каралган. Учурда окутууда колдонулган онлайн сервистер учурда абдан көп. Онлайн сервистерди дистанттык окутууда гана эмес, кадимки салттуу сабактарда да колдонууга болот. Алардын ичинен мугалимдер жана окуучулар үчүн кызыктуу жана түшүнүүгө жеңил болгон LearningApps интерактивдүү сайтын колдонуп түрдүү интерактивдүү тапшырмаларды түзүү каралган. Бул сервисин жардамында бир гана информатика предметинен гана эмес башка бардык предметтер боюнча интерактивдүү тапшырмалардын түрлөрүн түзүү жана колдонууга мүмкүнчүлүк берилген. Сервисин жардамында түрдүү интерактивдүү тапшырмалар түзүлдү. Дистанттык жана салттуу сабактын ар кандай баскычтарында түзүлгөн интерактивдүү тапшырмаларды колдонуунун натыйжалуулугу информатика сабагынын мисалында көрсөтүлдү. Интерактивдүү тапшырмалар сабактын эффективдүүлүгүн арттырып, окуучулар үчүн абдан кызыгууну жаратат жана окуучуларды өз алдынча иштөөгө көнүктүрөт.

Негизги сөздөр: аралыктан окутуу, интернет тутумдары, интерактивдүү сайттар, интерактивдүү тапшырмалар, LearningApps кызматы.

В статье рассматриваются способы использования интерактивных сайтов в процессе обучения. В настоящее время в обучении используется множество онлайн-сервисов. Онлайн-сервисы можно использовать не только для дистанционного обучения, но и для традиционных занятий. Среди них создание различных интерактивных заданий с помощью интерактивного сайта LearningApps, что интересно и понятно для учителей и учеников. С помощью этого сервиса можно создавать и использовать разнообразные интерактивные задачи не только по информатике, но и по всем другим предметам. С помощью сервиса были созданы различные интерактивные задания. На примере информатики продемонстрирована эффективность использования интерактивных заданий, созданных на разных этапах дистанционного и традиционного уроков. Интерактивные задания повышают эффективность урока, делают его более интересным для учащихся и помогают им работать самостоятельно.

Ключевые слова: дистанционное обучение, интернет-системы, интерактивные сайты, интерактивные задания, сервис LearningApps.

The article discusses ways to use interactive sites in the learning process. Currently, many online services are used in education. Online services can be used not only for distance

learning, but also for traditional classes. Among them is the creation of various interactive tasks using the interactive LearningApps site, which is interesting and understandable for teachers and students. With the help of this service, you can create and use a variety of interactive tasks not only in computer science, but also in all other subjects. With the help of the service, various interactive tasks were created. On the example of computer science, the efficiency of using interactive tasks created at different stages of remote and traditional lessons is demonstrated. Interactive tasks increase the effectiveness of the lesson, make it more interesting for students and help them work independently.

Key words: distance learning, internet systems, interactive sites, interactive tasks, LearningApps service.

Киришүү. Акыркы он жылдыкта маалыматтык технологиялар интенсивдүү өнүгүп, башка педагогикалык технологиялар менен катар билим берүүдө жогорку орундарды ишенимдүү жеңип келүүдө.

Алардын ичинде окутуунун натыйжалуу жана ыңгайлуу методдору экендигин далилдеген дистанттык жана салттуу технологиялар барган сайын кеңири колдонулууда. Дистанттык жана салттуу окутуу – кадимки билим берүү процессинин бардык компоненттерин чагылдырган, бирок атайын Интернет технологиялары же башка интерактивдүү сайттар менен жүзөгө ашырылган аралыкта окуучулардын жана мугалимдердин өз ара аракетин билдирет.

Материалдар жана изилдөө. Дистанттык жана салттуу окутуу төмөнкү учурларда гана талап кылынат [1]:

- мүмкүнчүлүгү чектелген балдарга жана майыптарга толук кандуу билим берүү;
- таланттуу окуучулар тарабынан сабактын бөлүмдөрүн, темаларын терең изилдөөнү уюштурууда;
- окуучулардын белгилүү темалардагы билимдери менен көндүмдөрүндөгү кемчиликтерди жоюуда;
- педагогикалык кадрлар жетишпеген айылдарда же алыскы региондордо окуучулардын үчүн окутууну уюштурууда;
- жогорку класстын окуучулары үчүн ГИАга сапаттуу даярдануу жана кесиптик багыт берүү үчүн шарттарды түзүүдө;
- уникалдуу программаларга ылайык окуучуларга

кошумча билим берүүдө;

– карантин, оору, табигый кырсыктар учурунда негизги билим берүү программаларын ишке ашырууда.

Дистанттык окутуу ушул көйгөйлөрдүн бардыгын аралыкта сөздүн түз маанисинде чечет. 2020-жылы жаңы коронавирустук инфекциянын жайылуу коркунучунан улам, өлкөдөгү бардык мектептер аралыктан окутууга убактылуу өтүштү. Өткөөл мезгилде мугалимдер өз убагында чечиши керек болгон көптөгөн көйгөйлөр пайда болду. Дээрлик ар бир мугалимдин алдында суроолор пайда болду [2]:

– аралыктан окутууну кантип уюштуруу керек, аралыктан окутулган сабактардын эффективдүүлүгүн жогорулатуу үчүн кандай ресурстарды жана кызматтарды колдонуу керек, материалды толук өздөштүрүү жана бардык окуучуларга предметтик натыйжаларды алуу үчүн кандай тапшырмаларды тандап алуу керек, процессти контролдоону кантип уюштуруу керек? - деген сыяктуу.

Эгерде материалды сунуштоо баскычынын дизайны мугалим үчүн аздыр-көптүр түшүнүктүү болсо (видео жана аудио лекцияларды түзүү, даяр видео сабактарын колдонуу, мессенджерлерде материалды

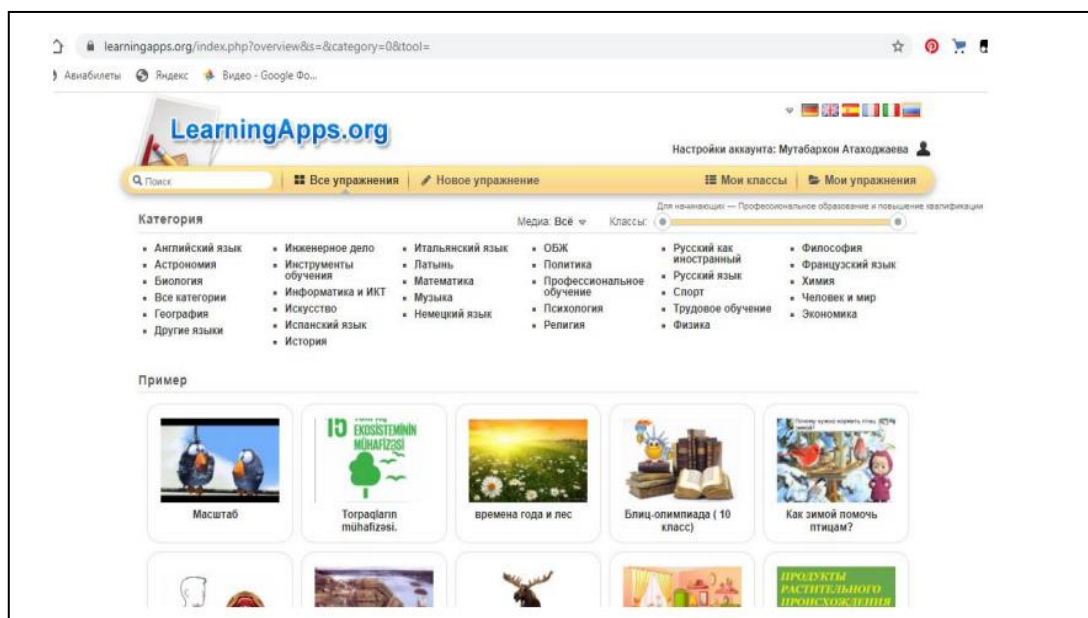
онлайн режиминде көрсөтүү ж.б.), анда консолидация этабын уюштуруу бир топ көйгөйлүү болгон.

Мугалимдердин текшерүүсүн азайтуу жана окуучулардын материалды өздөштүрүү сапатын жогорулатуу үчүн кандай тапшырмаларды жана кандай формада тандоо керек? - деген суроолор пайда болот.

Талкуло жана жыйынтыктар. Интерактивдүү окутуу модулдарын түзүүнүн кыйла жөнөкөй жана ыңгайлуу куралы - LearningApps.org онлайн сайты болуп саналат. Бул конструктор сабакта жана класстан тышкары иштерде ар кандай интерактивдүү тапшырмаларды иштеп чыгуу жана колдонуу үчүн иштелип чыккан.

Кызматта ар кандай предметтер боюнча жеткиликтүү интерактивдик тапшырмалардын топтому бар. Күн сайын өлкөнүн мугалимдери тарабынан түзүлгөн жаңы окуу материалдары менен толукталып турат [3].

LearningApps кызматы ыңгайлуу жана түшүнүктүү колдонуучу интерфейсине ээ. Компьютерде минималдуу көндүмгө ээ болгон ар бир мугалим өзүнүн интерактивдүү тапшырмасын түзө алат (1-сүрөт).

1-сүрөт. LearningApps кызматынын жеке сайты.

LearningApps сервисинде тапшырмалардын ар кандай түрлөрү бар: текст киргизүү, классификация, жөнөкөй тартип, жуптарын табуу, убакыт тилкеси, викторина, сүрөттөрдү сорттоо, бош орундарды толтуруу, ат чабыш оюну, ким миллионер болгусу келет оюну, сөздөрдү, тамгаларды табуу, пазл, тамгалардан

алынган сөздөр ошондой эле аудио-видео контент ж.б.

Окутуучунун өзү тарабынан түзүлгөн же жыйнагынан тандалып алынган интерактивдүү окутуу тапшырмалары сабактын бардык этаптарында колдонулушу мүмкүн: жаңы билимдерди берүүдө, баштапкы консолидацияда окуучулар эмнени

үйрөнгөндүгүн, учурдагы көзөмөлдөө, теманы жалпылоо жана кайталоо, сабак боюнча класстан тышкаркы жумуштарда, үй тапшырмасы, жеке билим берүү траекториясынын тапшырмасы катары окуучулардын билимин текшерүүдө ж.б.

Тапшырмалардын тууралыгы кызмат тарабынан автоматтык түрдө текшерилет, бул кызмат пининг этабын уюштуруу үчүн алмаштыргыс жардамчы боло алат. Интерактивдүү тапшырманы же тренингдин тапшырмасы деп конфигурациялоого болот, анда окуучулар өз каталарын изилдеп толугу менен туура аткарылышына жетишиши керек, же ал баалоочу мүнөзгө ээ болсо, анда мугалим бул тапшырманы аткаргандан кийин текшерип койсо болот [4].

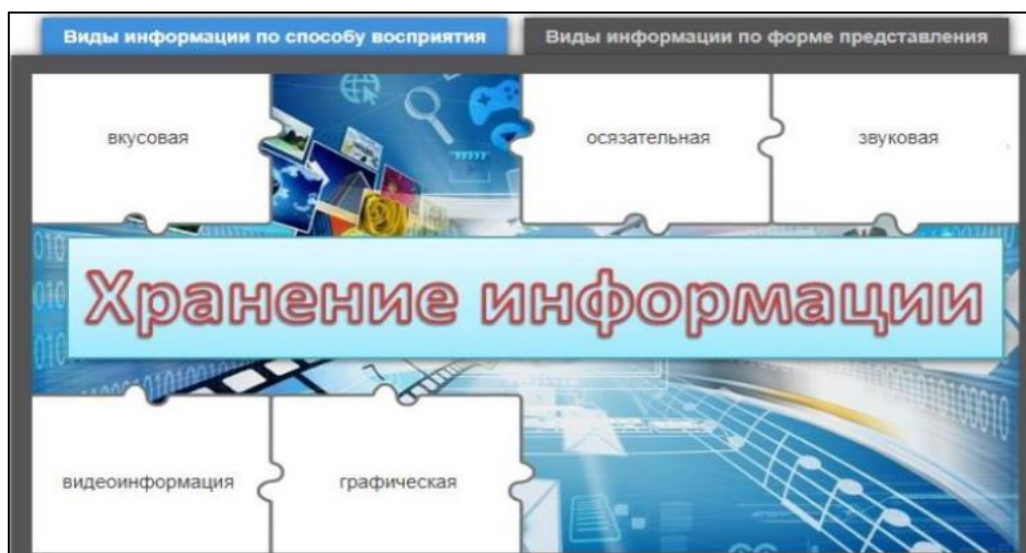
LearningApps кызматын колдонуу менен дистанттык жана салттуу окутууну уюштуруу үчүн, адегенде мугалим жеке кабинетти жана классты түзүп, окуучуларга жеке логиндер менен паролдорду бериши керек. Класста белгилүү бир тема боюнча белгилүү бир класска же окуучуга тапшырмаларды тиркөөгө болот. Бул жерден биз окуучунун ишинин активдүүлүгүн, сабакты өтүү пайызын, тапшырманы аткаргандыгын көрө алабыз. Аткаруунун жыйынтыгы боюнча окуучуларды белгилей алабыз, ошондой эле зарыл болсо билдирүү жөнөтүп же жаңы тапшырмаларды бере алабыз.

Интерактивдүү тапшырмаларды түзүүдөн мурун, мугалим даярдык иштерин жүргүзүшү керек: адегенде тапшырманын максатын, сабактын кайсы этабында колдонуларын аныктап, андан кийин интерактивдүү модулдун түрүн, кошумча материалдарды тандап (сүрөттөр, үн, видео), тапшырманы түзүп, текшерүү куралы жөнүндө ойлонуп, андан кийин гана интерактивдүү тапшырманы иштеп чыгууга өтүүсү керек.

Берилген тапшырмаларга видео жана аудио материалдарды тиркеп коюуга болот. Колдонмолордун торчолору модулун түзүүгө да болот, анда бир эле темага видео камтылгандарды жана бир нече ар кандай тапшырмаларды жайгаштыра алабыз [5].

LearningApps кызматы баракча кодун алууга мүмкүндүк берет, ошондо каалаган учурда мугалимдердин веб-баракчаларында интерактивдүү тапшырмаларды жайгаштырууга болот. Жөн гана шилтемени белгилүү бир тапшырмага көчүрүп, окуучуларга почта аркылуу жөнөтүүгө да болот. Информатика сабагынын ар кандай этаптарындагы айрым тапшырмалардын мисалдарын карап көрөлү.

Мисалы, жаңы билимдерди берүү жана сабактын темасын жарыялоо баскычында «Ойлон» табышмактуу тапшырмасын түзсө болот, анда туура аткарылгандан кийин сабактын темасы ачылат (2-сүрөт).

2-сүрөт. Маалыматтын түрлөрү боюнча кайталоо.

Дистанттык жана салттуу окутууда жаңы материалды өздөштүрүү этабында видео - аудио контент модулун колдонуу натыйжалуу болот, ага YouTube каналынан өзүбүз же автор тарабынан түзүлгөн видеолорду киргизе алабыз.

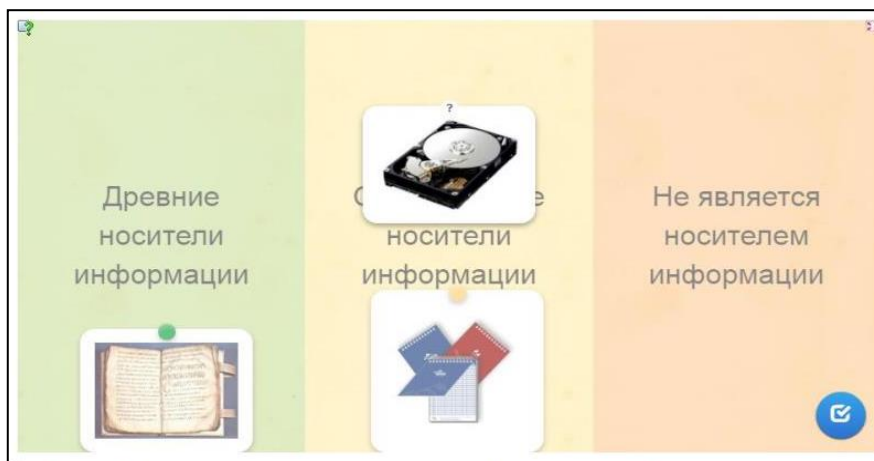
Видеону ойнотуу маалында суроолорду берип же андан ары ойнотуу учурунда пайда боло турган комментарийлерди жазса да болот. Ошондой эле, бул модулду колдонууда, кызматтан дароо интерактивдүү тапшырмаларды киргизсе болот, аны аткаргандан кийин окуучулар андан ары окууга өтөт.

Изилденип жаткан консолидация этабында окуучуларга Жуптарын табуу түрүндөгү «Маалымат ташуучулар», Классификация түрүндөгү «Маалымат

ташуучулар», Бош орундарды толтуруу «Маалымат сактоо» тапшырмаларын аткаруу сунушталат (3-4-5-сүрөттөр) [6].

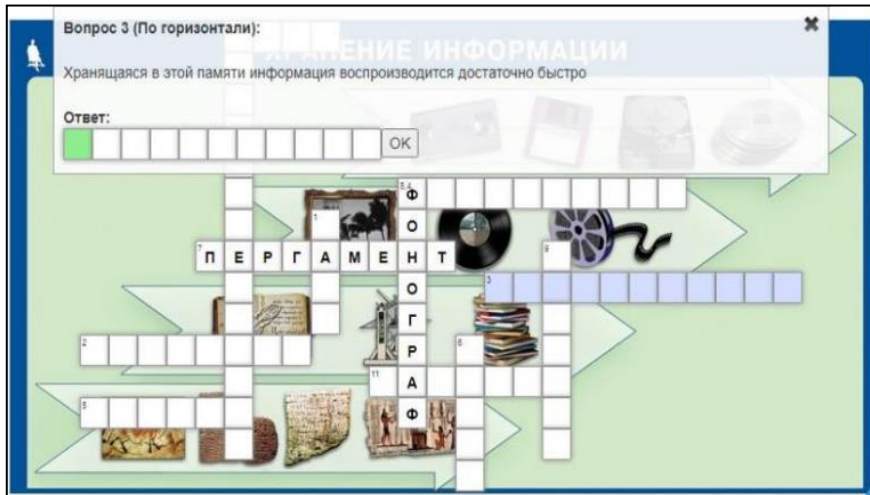

3-сүрөт. Маалымат ташуучулардын түрлөрү боюнча жуптарын табуу тапшырмасы.

4-сүрөт. Маалыматты сактоо боюнча кроссворд тапшырмасы.

Ошол эле сабакта окуучуларды кроссворд түрүндөгү «Маалымат сактоо» тапшырмасын аткарууга чакырса болот, ал кызыктуу болуп, тема боюнча негизги түшүнүктөрдү текшерүүгө мүмкүндүк берет.

5-сүрөт. Маалыматты сактоо боюнча кроссворд тапшырмасы.

Бул интерактивдүү тапшырмалар окуучуга автоматтык түрдө баа коюлбай тургандай иштелип чыккан. Бирок окуучунун канча туура жооп бергендиги көрсөтүлөт жана окуучу аткарган тапшырмасын скриншот кылып гана жиберет алат. Андан кийин чечимди ондоо мүмкүнчүлүгү берилет.

Мындай тапшырмалар материалды кыйла натыйжалуу өздөштүрүүгө өбөлгө түзгөн толук жана катасыз чечүүгө багытталган. Ошондой эле, окуучу үчүн ийгиликтин атмосферасы түзүлөт, ал ката кетирүүдөн коркпойт жана тапшырманы толук жана туура аткарууга умтулат.

Үй тапшырмасы катары окуучуларга Хронологиялык сызгыч түрүндөгү «Дүйнөлүк ойлоп табуулар» издөө тапшырмасын сунуш кылса болот. Бул тапшырмада окуучулар адамзаттын маанилүү ойлоп табууларынын жылдарын убакыттын графигинде белгилешет [7].

Корутунду. Ошентип, LearningApps кызматын сабактын бардык этаптарында, аралыктан окутууда жана салттуу окутууда дагы колдонсо болот. Окутууда интерактивдүү тапшырмаларды колдонуу бир катар маанилүү маселелерди чечет: сабактарды визуалдык жана курч мүнөздө өткөрөт, көнүгүүлөрдү мүмкүн болушунча тезирээк аткарууга мүмкүндүк берет, мугалимдин чечимин текшерүүдөн бошотот, пассивдүү окуучулар активдүү иш сактоо боюнча кроссворд тапшырмасы аракеттерге тартат; окутуу учурунда өзүн-өзү башкарууну уюштурууга мүмкүндүк берет; окууга болгон мотивацияны жогорулатат, окуучулардын таанып-билүү кызыгуусун активдештирет жана окутууга жекече багытталган жана дифференцирленген мамилени

ишке ашырууга, ошондой эле жеке окутуу жолдорун түзүүгө өбөлгө түзөт, бул көбүнчө дистанттык жана салттуу билим берүүнүн натыйжалуулугун жогорулатууга алып келет.

Адабияттар:

1. Абалуев Р.Н. и др. Интернет-технологии в образовании. Учебно-метод. пособие. - Т.: Изд. ТГТУ, 2002.
2. Гончарова А. Психологические аспекты идеи активизации учебно-познавательной деятельности студентов [Эл. ресурс] / Вестник ТОГУ. 2010. №4(19) - Режим доступа: <http://www.khstu.su/vestnik/articles/491.pdf> (дата обращения 27.03.2021)
3. Дронова Е.Н. Разработка интерактивных упражнений в сервисе LearningApps / NovalInfo.Ru. - 2015. - Т.1. - № 37. - С. 179-184.
4. Использование Интернет-технологий в современном образовательном процессе. Часть II. Новые возможности в обучении. – СПб.: РЦОКО и ИТ, 2008.
5. Инновационные процессы в школе: организация и управление. - Владимир, 1995. - 69 с.
6. Кошева Д.П. Внедрение электронного обучения и дистанционных образовательных технологий в педагогическом университете / NovalInfo.ru. - 2016. - Т. 3. - № 41. - С. 193-197.
7. Лакоценина Т.П., Алимова Е.Е., Оганезова Л.М. Современный урок. Ч.4: Альтернативные уроки. (Научно-практич. пособие для учителей, методистов, классных руководителей, слушателей ИПК). Издательство «Учитель», 2007.
8. Маслова Л. Активные и интерактивные методы преподавания на уроках истории и обществознания [Эл. ресурс]. - Режим доступа: <https://открытыйурок.рф/статьи/512797/> (дата обращения 29.08.2021)
9. Сафонова Л. Методы интерактивного обучения [Эл. ресурс]. - Режим доступа: https://www.filialpskovgu.ru/at_tachments/article/55/MU_Metodi_interaktivnogo_obucheniya.pdf (дата обращения 17.09.2021).
10. Филина Л. Интерактивные методы обучения как средство формирования ключевых компетенций [Эл. ресурс]. - Ре-

- жим доступа: <https://открытыйурок.рф/> статьи/613184/ (дата обращения 20.02.2022)
11. Зулпукарова Д.И., Рашид кызы Б., Шаимбетова У., Сманова Н.Т. Методы организации самостоятельной работы студентов по предмету информатика. / Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана. 2019. №. 2. С. 148-151.
12. Зулпукарова Д.И. Роль компьютерных технологий в реализации межпредметных связей в начальных классах. / Известия ВУЗов Кыргызстана. 2016. №. 5. С. 18-19
-